

Are valla leht

Nr. 4) 89

arevallaleht@hotmail.ee

Leelo Lusik

mai 2009

51 42 621

OLETE OODATUD!

**Valla hariduselu 180. aastapäevale ja
üldlaulupidude traditsiooni 140.**

aastapäevale pühendatud

ARE VALLA 5. LAULU- JA TANTSUPIDU

30. MAIL KELL 13.00

ARE PARGIS

Esinevad Are valla lauljad – tantsijad.

Kaasa teevad külalised P.-Jaagupist ja

Tootsist.

**Pileti asemel on peoplatsil korjanduskast,
kuhu palutakse võimaluste piires annetada
raha Are pargi laululava uuendamise**

alustamiseks.

Teenust osutab kauplusauto „Rakett“

Soovijate olemasolul sõidavad valla bussid.

(tel. 44 518 61)

**TULE PEOLE KONTSERTI NAUTIMA
JA SÕPRADEGA KOHTUMA!**

TÄNA LEHES:

**Vallavanema
veerg lk.2**

**Volikogu ja
vallavalitsuse
istungite otsused
lk. 3**

Vee hinnast lk. 4

Valimistest lk. 5

**Juulist on suitsu-
andur kohustuslik
lk. 7**

**Vallarahva
tegemised lk. 10**

**Ürituste kalender
lk.11**

Teated lk. 12

ÕITEAJAST SUVE POOLE

Maikuu õiteaeg on viimaseid päevi kulminatsioonis, looduse ja lehestike imeõrnast värvikaunidusest on saamas küps rohelus. Lapsed ja noored pingutavad viimaseid nädalaid koolipinkides, eksamid käes või ukse ees. Pidulikud lõpetamisedki lähedal.

Are Põhikool on üle elanud keeruka poolaasta kitsastes oludes, kolm kuud uuemas remontimata korpuses, kaks viimast kuud nõ nõelasilmast tulnud vanemas korpuses. Lootus ja ootus sügiseks uues, avaras ja moodsas koolimajas jätkata on kindlasti aidanud senise kitsusega leppida. Aitäh vapratele õppuritele, tänu direktor Tiia Puusillale, õpetajatele ja abilistele, kes õpside toagi remondiajaks pesuruumi on pigistanud! Paistab, et kitsad olud pole õppetööd õhnestanud ega sporditegemist ahistanud. Rõõm on kooli priimustest. Sest taas on Karina Poolma vabariigi tipus – ajaloo-alase uurimistööga III koht, teemaks südantsoojendavalt koduse Lepplaane ajalugu. Kiitus!

Taas on valla kooliõpilased võitnud 18 maakonna ja vabariigi kooli võistkonna hulgas tuletõrjevõistlused. Kiitus!

Pole kahtlust, et kõigil Are valla põhikooli eas lastel on tuleva sügise parim valik jätkata kooliteed oma valla uuendatud ning avarate võimalustega koolis. Kuski pole paremat kui kodukoolis. Just selle kaudu, õpilaskoha raha oma koolile jättes jaksab vald toetada ka mujal huvikoolis käimist. Aidakem iseennast oma kooli austades!

Suigu Lasteaed-Algkoolis pühitsesime selle toreda ja tähtsa lasteasutuse 20. sünnipäeva. Nutikad ja rõõmsad on seal ilusa peokava esitanud lapsed, sama nooruslik on kogu õpetajate-kasvatajate-kokkade-abiliste pere juhataja Anneli Uibu käe all. Innustunud kaasalõojatest - tänulikest vilistlastest ja lapsevanematest – rääkimata. SLAK-i saamislugu ja algaastaid meenutasid auväärt Leho Pakk ning Anneliga ühte ritta sobivad kaunid blondid esimesed juhatajad Pille Nurk ja Sirje Mölder. Kiitus!

Ehitame. Are PK renoveerimine omandab järjest suurema mahu. Valla sotsiaalmaja Suigus on OÜ Ronella meeste poolt valmis ja ootab sisustamist. Suigu veevarustuse väljaehitamiseks on ehitushange välja kuulutatud, ehitamiseni tahame jõuda juunikuul jooksul. Niidu küla pumbamaja juba renoveerib vallafirma OÜ Are Vesi.

Maanteeametil on riigihange Are-Suigu maantee rekonstrueerimiseks tulemuse andnud. Kohe-kohe on lubatud ehitusega alustada, et sügiseks oleks uhiuuendatud Are valla kahe suurema keskuse vaheline ühendustee – koos kergliiklusteedega. Lähapäevil ostab vald eraomanikelt kõnniteede alused maad. Küllap ühendab uus tee senisest paremini ka Are ja Suigu kandi vallarahvast – lust liikuda, lust avaramalt suhelda! Loodetavasti saavad hakkama kõik hajaasustuse kaevuprojektide toetuse saanud inimesed. Käes on parim aeg projektid-paberid korda saada ja ehitama asuda.

Tegutsegem ja pidagem pidugi! Rõõmustavalt on antud toetusraha ka mitmetele valla külaseltside ja MTÜ-de väikeprojektidele. Vald aitab neil kõigil omaosalust katta. Mainiksin siin eeskätt noorte algatusel vallakeskuses jõusaali renoveerimise projekti, millele on õla alla pannud MTÜ Hoolivad Südamed.

Kriisiaeg pole valla tegemisi alla suruda suutnud. Aitäh kõigile vallatöötajatele! Vastupidavust ja jaksu ka kõigile ettevõtjatele ning töövõtjatele, peame hakkama saama!

Vallarahvas on raskel ajal igati ära teeninud ilusa suve – koos pidude ja pühadega. Anne Niibo eestvõttel on juba laupäeval, 30. mail Are pargis viies valla laulu- ja tantsupidu. See on meie eelmäng vabariiklikule juubelilaulu-ning tantsupeole, kuhu raskes konkurentsipäasesid ka Are valla kammerkoor ja lastekoor! Rikkaliku ja huvitava kavaga pidu ootab ja väärrib kogu vallarahva osasaamist. Olgem laupäeval kõik Are pargis kohal!

Tehkem hea valik! 7. juunil valivad 450 miljonit eurooplast uut Euroopa Parlamenti. Eestit esindama valime meiega 6 saadikut. Kuna eestlastena oleme ühed põlisemad eurooplased, peaksime võimalikult kõik osalema ja oma valiku tegema. Pole ju mingit põhjust seda teistel enda eest lasta otsustada. Pealegi on meil mitmeid, keda valida.

Minu valik on kindel ja soovitan teda kõigile, kes veel mõtlevad või ümber mõelda soovivad: **Arvu 103 valides annate hääle** heale inimesele, noorele ülikooli juhtimisõppejõule, juba kogunud uue põlvkonna poliitikule, heale kõnemehele ja väitlejale, mitut keelt valdavale Euroopa asjatundjale **Anto Liivatile**. Kui

teda vähe teate, soovitan samas Rahvaliidu nimekirjas olevaid teisi kandidaate, näiteks ühte tegusamat ja tuntumat Pärnumaa vallajuhti **Kuno Erkmanni**. Kui minu arvamust usaldate, **valige 103!**

Lugupidamisega, toetuse ja hea koostöö eest tänades

Jaanus Männik, vallavanem

15. mai Are Vallavolikogu istungi otsused:

1. Otsustati võõrandada Jüri Hansenile otsustuskorras Are valla omandis olev Are alevikus asuv Jõesauna kinnistu.
2. Kinnitati vaba metsamaade enampakkumiste tulemused.
3. Otsustati teha ettepanekud kasutusvalduse avalduse esitanutele „vaba põllumajandusmaa maatükk nr 6, Päriveri küla“; maatükk nr 7, Päriveri küla; maatükk nr 9, Eavere küla ja maatükk nr 14, Eavere küla, kokkulepete sõlmimiseks.
4. Kinnitati Are vallas valimiste jaoskonnakomisjoni nr 1 ja nr 2 koosseisu liikmed.
5. Nimetati Are valla alatise tervishoiu- ja sotsiaalkomisjoni uuteks liikmeteks Marge Siimer ja Ivar Puuram.
6. Otsustati omandada Suigu küla keskses kergliiklustee ehitamiseks transpordimaa Promenaadi II katastriüksusel.
7. Informatsioonid:
 - Maanõunik Signe Rõngas andis ülevaate maa kasutusvalduse kohtuasjadest.
 - Suigu Lasteaed-Algkooli 20. aastapäeva tähistamine 22. mail 2009.
 - Parimate õppurite vastuvõtt 03. juunil 2009.
 - Are Põhikooli 9. klassi lõpetajate lõpupidu 17. juunil 2009.
 - Vallaeelarve täitmisest ja Are valla 2008. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandest.
 - Maapäevast.
 - Informatsiooni kooskõlastusringil olevast Are valla üldplaneeringust.

12. mai Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Anti välja korraldus määrata järgmistele maaüksustele koha-aadress: Are kooli, Suigu klubi ja Selja talu.
2. Anti välja korraldus vaba metsamaa erastamiseks Lembit Siimerile.
3. Anti välja korraldus maksta sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - Ühekordsed toetused summas 11 320 krooni 41 inimesele
 - Ühekordne toetus abivahendi kompenseerimiseks 600 krooni ühele inimesele
 - Matusetoetus summas 1000 krooni ühele inimesele
4. Jäeti rahuldamata OÜ Mägi Trading kompensatsiooni taotlus kanalisatsioonitorustike puhastamise kohta.
5. Kinnitati projekteerimistingimused sauna ehitamiseks Uru kinnistule Murru külas.
6. Toimus arutelu Heda Aasa avalduse üle rajada enda kinnistu ümber piirdeaed.
7. Toimus arutelu Suigu küla elanike avalduse üle, milles nad muretsevad OÜ Cellufuel ja OÜ Bowistar tegevuse kõrvalmõjude pärast – pidev müra, häiriv valgus, lendlev saepuru ning ebameeldiv hais, mille tulemusena ümbruses elavate inimeste elu on pidevalt häiritud. Otsustati kontrollida nimetatud asutuste olukorda ning tegutsemiseks vajalike lubade olemasolu, samas teha ettepanek OÜ-le Cellufuel suhelda kaebuse esitanud Suigu küla elanikega probleemide lahendamiseks.
8. Anti välja korraldus tasuda Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis õppiva viie Are valla õpilase eest 50 % õpilaskoha maksumusest 2009. aasta II kvartali eest.
9. Kinnistute võõrandamisest ja kergliiklusteede alla jäävate maade omandamisest. 9.1.Otsustati suunata Jõesauna kinnistu võõrandamise eelnõu volikogule otsustamiseks. 9.2.Maanõunik Signe Rõngas andis ülevaate munitsipaalomandisse antud Kaldeni tn. 7 asuvate kivigaraažide kinnistu müümise võimalikkuse ja vajalikkuse kohta.

10. Informatsioonid:

10.1. Toimus arutelu eesolevate sündmuste tähistamise üle, mis on järgmised:

- Suigu Lasteaed-Algkooli 20. aastapäeva tähistamine 22. mail.
- Parimate õppurite vastuvõtmine 3. juunil.
- Are Põhikooli 9.klassi lõpetajate lõpupidu 17. juunil.
- I poolaastal 2009. a sündinud laste ja nende vanemate beebipäev juunikuus.
- Are valla laulu- ja tantsupidu 30. mail.
- Jaanituli 23. juunil.

10.2. Vallaeelarve täitmisest.

10.3. Valitsuse liikmete deklaratsiooni esitamine valla raamatupidamisele.

Vee hinnast ja projektidest

Nagu juba varem teatatud, tõusevad 01.06.2009 joogi- ja reovee hinnad. Ühe kuupmeetri vee hind koos käibemaksuga saab olema 13,6 kr ja ühe kuupmeetri heitvee kanaliseerimise hind koos käibemaksuga 20 kr. Seoses teenuse hinnatõusuga palume kõigil klientidel teatada maikuu lõpu veenäidud. Eriti soovitan tähelepanelik olla nendel klientidel, kes teatavad vee näitu kord kvartalis.

Siiani kehtisid valla eri piirkondades erinevad vee tariifid. Nüüd ühtlustuvad joogivee tariifid kõigile klientidele.

Vastavalt OÜ Are Vesi selle aasta plaanile saab renoveeritud Niidu külas Luha pumpla hoone ja seadmed, mille tulemusena peaks paranema joogivee kvaliteet ja veega varustamine.

Veel ootab lahendust ka nn. Suigu fluori projekt, mida kureerib Are vald. Täna on SA KIK'i ja Are valla vahel sõlmitud sihtfinantseerimise leping, samuti on lõppenud projekteerimistööd ning projektid ekspertide poolt ka heaks kiidetud.

Are vald on saanud SA KIK-ilt rahalist tuge, nii nagu projekti eelarves ette nähtud. Sellega võib Suigu fluori projekti projekteerimise osa lõppenuks lugeda. Vallavalitsus ongi juba välja kuulutanud ehitushanke. Loodetavasti on hankel palju osalejaid ja vallal kindlasti keeruline parimat pakkumist välja selgitada. Ja mida rohkem on hankel osalejaid, seda tõenäolisem on ka vaidlustamise oht, sest hanke võidab üks, kaotavad kõik ülejäänud. Vaidlustamise protsessid võivad pikendada hanke võitja ja Are valla vahel sõlmitava töövõtu lepingu sõlmimist. Kuid tahaks loota, et hange sujub ja minu jutt jääbki oletuseks. Loodame, et vähemalt selle aasta lõpuks valmib Suigu küla fluori projekti käigus uus puurkaev-pumpla ja ühendus olemasolevasse veevõrku.

Seoses Niidu küla Luha pumpla ja Suigu uue pumpla valmimisega peaks suurenema nende klientide osakaal kelle kraanidest voolab kvaliteetne vesi.

On selge, et vee ja kanaliseerimise teenuse hinna tõusuga muutavad ka kliendid nõudlikumaks, mitte ainult vee kvaliteedi osas, vaid ka kogu teenuse osutamises. See hõlmab erinevate veekatkestuste ja avariide pikkust, inimestele ette teatamist, kaevetööde taastamist, kanalisatsiooni ummistusi ja nende likvideerimist. Veevariide korral oleme üritanud ka praegu suhteliselt kiiresti reageerida ning võimaluse korral avarii kiiresti likvideerinud, kuid avarii likvideerimise kiirus sõltub suuresti ka klientidest. Asi on kahepoolne, kliendid soovivad kvaliteetset teenust, meie ootame klientidelt tagasisidet. Kui tekib probleem, siis andke kiiresti teada. Ärge jääge kellelgi teise peale lootma, nii tagame ühiselt parima tulemuse.

Arvan, et selleks korra on veest ja kanalisatsioonist piisavalt kirjutatud. Soovitan võtta kevadest viimast ja head peagi saabuva suve algust. Loodan, et sügisel on kirjutada sellest, mis suve jooksul korda saadatud.

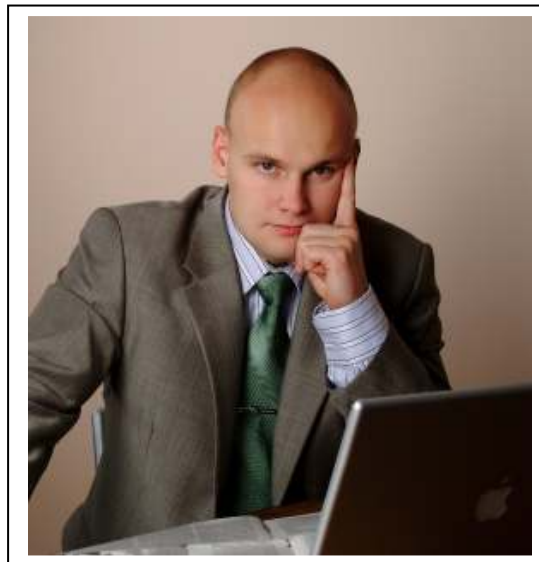
Kert Alamaa
OÜ Are Vesi juhataja

Euroopale avatud, südamega Eestis

Europarlament, mis menetleb aastas sadu meie igapäevaelu mõjutavaid õigusakte, ei tohi muutuda mõnusaaks äraolemise kohaks kodus jalgu jäänud veteranpoliitikutele või vastutuse eest põgenevatele ministritele. Õige on sinna saata inimene, kes jaksab kuulata meie mõtteid, suudab meie sõnumeid edasi anda, soovib jagada kontakte ja kogemusi Eesti inimestega ning on valmis rääkima kohalikest muredest ka peale valimisi. Rahvaliidu kandidaadid Euroopa Parlamendi valimistel moodustavad parima meeskonna, kus on tasakaalus suur kohaliku elu korraldamise kogemus ning uue põlvkonna värske pilk ja energia. Meie kandidaadid esindavad Eesti eri piirkondi, et Euroopa Parlament oskaks tulevikus arvestada Eesti inimestele tegelikult tähtsate teemadega.

Kandidaatide nimekiri:

Anto Liivat - juhtimisõppejõud (pildil)
Karel Rütli - Riigikogu liige, Rahvaliidu esimees
Jekaterina Golubtsova - Narva 6. kooli direktor
Aivar Soop - Tartu valla vallavanem
Ulrika Hurt - TÜ Euroopa Kolledži
magistriõppe programmijuht
Juhan Särgava - Saidafarm AS Nõukogu esimees
Kuno Erkmann - Paikuse vallavanem
Olav Hoop - Lõunaprojekt OÜ projekteeerija-juhataja
Janek Nelson - ettevõtja
Monika Kuzmina - ettevõtja, Rahvaliidu Noorte esimees
Lauri Läänemets - üliõpilane,
kodanikuliikumise „Päästke Eesti metsad“ eestvedaja
Kajar Lember - Emajõe Veevärk AS nõukogu esimees,
Rahvaliidu aseesimees

MUUDAME, ÜHESKOOS SUUDAME!

Anto Liivat on esimene ja ainus kodanikuühiskonnas sirgunud uue põlvkonna kandidaat, kellel on reaalne võimalus osutada valituks. Valides tema, loome üheskoos aluse muutustele.

Kes on Anto Liivat?

Rahvaliidu esinumber Anto Liivat on õppejõud Estonian Business Schoolis (EBS) ning tegutseb juhtimiskonsultandi ja ärikoolitajana. Alates 2000. aastast on Anto seminaridel osalenud enam kui 3000 Eesti noorteorganisatsioonide liidrit, tema klientideks on olnud paljud ettevõtted, avaliku ja kolmanda sektori organisatsioonid. Anto Liivat on erakonna Eestimaa Rahvaliit juhatuse liige ja Tallinna linnäühenduse aseesimees. Ta on Eesti ühe tugevama poliitilise noorteorganisatsiooni Rahvaliidu Noored asutaja.

Varem on Anto töötanud EBS Juhtimiskoolituse Keskuses ja juhtinud Kuku raadios jutusaadet Skolion. Ta on üks Tänavakorvpalli Eesti Meistrivõistluste idee autoreid ja eestvedajaid ning täiendkoolitusettevõtte Intelligentne Grupp koolituspartner. Anto Liivat on lõpetanud Estonian Business Schooli avaliku halduse erialal ja täiendanud end stipendiaadina mainekas Georgetowni ülikoolis Washingtonis. 2001. aastal valiti Anto stipendiaadina õppima EBS-i avaliku halduse erialale, kus ta õppetöö kõrvalt juhtis aastail 2002-2004 üliõpilasesindust ning osales Eesti Üliõpilaskondade Liidu volikogu ja järelevetoimkonna töös. Praegu täiendab Anto Euroopa Liidu alaseid teadmisi Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži magistriprogrammis.

Anto Liivat: „Tahan Euroopa Liidu inimestele lähemale tuua, selgitada ja näidata, miks seal toimetamine meile oluline on. See käsitlus peab kindlasti olema avaram kui pelgalt majanduslik kasu. Olen seda meelt, et tuleb muuta eurosaadiku töö sisu. Eesti eurosaadik peaks meie probleemid Euroopasse viima ning teisalt tooma Eestisse rohujuure tasandile olulised oskused ja kogemuse, millest meie inimestel oma igapäevatoimetustes kasu on.“

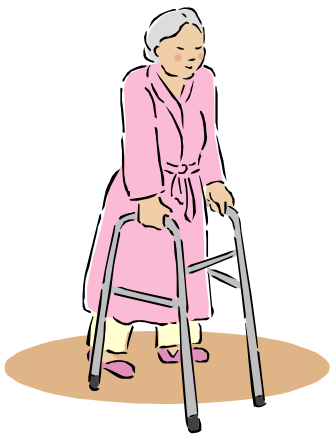
Europarlamendi valimistel toetavad Rahvaliidu nimekirja Are volikogu esimees Vilja Alamaa ja vallavanem Jaanus Männik ning kutsuvad teid valimistel andma oma hääl Anto Liivatile nr 103

Vali Euroopa Parlamenti Rahvaliit, et kodus oleks hästi! Vali nr. 103

Püsiva töövõimetuse ja puude ekspertiisi tegemise aeg on kuni poolteist kuud.

Alates 1. oktoobrist 2008 muutus püsiva töövõimetuse ja puude ekspertiisi tegemise kord. Seoses sellega pikenes ekspertiisitaotluste menetlemise aeg.

Püsiva töövõimetuse tuvastamist ning puude raskusastme ja sotsiaaltoetuste määramist taotlev tööealine inimene (16-aastane kuni vanaduspensioniealine) peab täitma mahuka ja üksikasjaliku ekspertiisitaotluse vormi ning esitama selle elukohajärgsele pensioniametile. Kehtiva korra järgi ja rohkem kui pooleaastase kogemusele toetudes võib öelda, et enamikul juhtudel kulub ekspertiisi tegemiseks kuni poolteist kuud. Miks nii kaua? - võib küsida. Sotsiaalministri määrustega on kehtestatud kindlad tähtajad, mille jooksul tehakse rida erinevaid vajalikke toiminguid:

- hiljemalt kümne päeva jooksul arvates ekspertiisitaotluse saamisest küsib pensioniamet taotluses viidatu arstilt isiku terviseseisundi kirjelduse;
- hiljemalt järgneva kümne päeva jooksul koostab arst nõutud terviseseisundi kirjelduse ja saadab selle pensioniametile;
- hiljemalt viieteistkümne tööpäeva jooksul arvates ekspertiisiks piisavate andmete saamisest teeb pensioniamet püsiva töövõimetuse ning puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise või tuvastamata jätmise otsuse. Eelnevalt kaasatakse sellesse protsessi ekspertarst, kelle ekspertarvamus on otsuse tegemisel ülimalt tähtis.
- hiljemalt viieteistkümne päeva jooksul arvates ekspertiisotsuse tegemisest teavitab pensioniamet otsusest nii isikut kui ka terviseseisundi kirjelduse esitanud arsti.

Erisus: Kui isik on taotluse esitamise päeval haiguslehel, siis tehakse otsus kiiremini – hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Otsusest teavitatakse hiljemalt viie päeva jooksul.

Ülaltoodud ajagraafik peab paika juhul, kui kogu esitatud informatsioon on ekspertiisi tegemiseks piisav. Kui aga andmeid või dokumente on vaja täiendada, siis selleks on kehtestatud oma tähtajad, mistõttu kogu protsess pikeneb. Niisiis:

- kui esitatud terviseseisundi kirjeldus on puudulik, siis hiljemalt kümne päeva jooksul pärast ebapiisavate andmete saamist küsib pensioniamet arstilt isiku kohta täiendatud terviseseisundi kirjelduse või andmeid või dokumente;
- hiljemalt järgneva kümne päeva jooksul esitab arst täiendatud terviseseisundi kirjelduse või puuduvad andmed või dokumendid;
- puuduvate andmete või dokumentide esitamiseks või arsti vastuvõtul käimiseks annab pensioniamet ekspertiisi taotlejale tähtaja, mille määramisel arvestatakse asjaoluga, et arsti vastuvõtule pääsemiseks võib olla pikk järjekord;
- mõnel juhul lisandub ka aeg puude ekspertiisiks vajaliku rehabilitatsiooniplaani koostamiseks.

Pensioniameti poolt määratud tähtaegadest tuleks kindlasti kinni pidada, sest täiendavaid andmeid ei küsita asjata. Neid õigeaegselt saamata menetlus lõpetatakse. Et seda vältida, peab kindlasti meeles pidama, et kolme kuu jooksul enne ekspertiisitaotluse esitamist tuleb käia pere- või raviarsti vastuvõtul. Nii on arstil teie tervise kohta piisavalt andmeid ja ka ekspertiisitaotluse menetlemine ei veni talumatult pikaks.

Pikenenud menetluse tõttu inimene rahas otseselt ei kaota, kuid korduvekspertiisi korral võib tekkida vahe pensioni või toetuse igakuises maksmises ja raha makstakse välja tagantjärele.

Elve Tonts
Sotsiaalkindlustusameti avalike suhete juht

Täiskasvanute rehabilitatsiooniteenuseks on sel aastal vähem raha.

2009. aastaks on Sotsiaalkindlustusamet sõlminud halduslepingu 75 rehabilitatsiooniteenust osutava asutusega. See on rohkem kui möödunud aastal. Samas rahalisi vahendeid on võrreldes möödunud aastaga tunduvalt vähem. Tänavune eelarve on veidi üle 84 miljoni krooni, mis jaotub võrdselt puudega täisealiste ja puudega laste vahel – mõlemale grupile 42 miljonit krooni. Laste eelarve sisaldab ka eelmisel aastal rehabilitatsiooniteenuseks kasutamata jäänud raha ning kõik senised taotlused on rahuldatud. Kahjuks ei saa sama öelda täisealiste kohta. Täisealistele puudega inimestele osutati rehabilitatsiooniteenust eelmisel aastal ligi 66 miljoni krooni eest. Sellel aastal on raha tunduvalt vähem. See võib tähendada rehabilitatsiooniteenusele soovijate kauakestvaid järjekordi ja võimalik, et ootaja kannatus katkeb.

Sotsiaalkindlustusamet soovib, et inimene, kes on end registreerinud rehabilitatsiooniteenuse järjekorda, kuid kellele rehabilitatsiooniasutus teatab, et planeeritust väiksemate võimaluste tõttu talle kokkulepitud ajal teenust osutada ei saa, võib:

- leppida teadmisega, et järjekord niipea ei saabu ja jääda ootele sama teenuseosutaja juurde;
- pöörduda sama, juba olemasoleva suunamiskirjaga teise rehabilitatsiooniasutusse, kus on lühem järjekord.

Rehabilitatsiooniteenuse järjekorra andmed on kättesaadavad sotsiaalkindlustusameti kodulehel www.ensib.ee ja neid uuendatakse üks kord kuus. Informatsiooni saab ka telefonil 16106.

Kui suunamiskirjal märgitud kalendriaasta jooksul rehabilitatsiooniteenust järjekorra pärast kasutada ei saa, siis kehtib sama suunamiskiri kuni teenuse saamiseni. Kulu kaetakse selle kalendriaasta rahast, millal teenust tegelikult osutati.

Milli Aettik
SKA ekspertiisi osakonna peaspetsialist

Juulist on suitsuandur igas kodus kohustuslik

Selle aasta 1. juulist on suitsuandur igas kodus kohustuslik. Nõude mõte on vähendada tulesurmade arvu ja tulekahjude hävitavaid tagajärgi kodudes.

Suitsuandur tulekahju ära ei hoia, kuid aitab tekkinud põlengule õigel ajal jälile saada. Tulekahju saab ära hoida ainult inimene ise oma tegevusega või jättes hoopistükkis mõned asjad tegemata. Suitsuanduri paigaldamine on üks samm ette mõtlemine ning piltlikult öeldes plaan B juhuks, kui kodus peaks siiski midagi kärssama või põlema minema. Plaan A on tulekahju ärahoidmine.

Lisaks sellele, et tulekahju tõttu sureb igal aastal Eestis hulk inimesi, hävivad tules inimeste asjad, mis tuleb normaalseks elukorralduseks pärast tulekahju taastada. Ka igapäevaste tarbeesemete korraga asendamine võib osutada väga suureks väljaminekuks. Peale otsese ärapõlemise muudavad kodu sisustuse kasutamiskõlbmatuks kõrge kuumus, tahm ja tulekustutusvesi. Kes ise tulekahju üle elanud, need teavad.

Millist suitsuandurit valida?

Andureid, mis tulekahjule reageerivad, on mitut tüüpi. Millist siis ikkagi valida? Esmalt võib andureid liigitada selle järgi, millisel toiteallikal nad töötavad. On andurid, mis tuleb ühendada voluvõrku ja patareitoitel töötavad andurid. Vooluvõrku ühendatavate andurite puhul on enamasti tegemist juba tulekahjusignalisatsiooniga, mida tohib paigaldada ainult litsentseeritud paigaldaja. Paljudesse uutesse elumajadesse on sellised tulekahjusignalisatsioonid sisse ehitatud ning nendes kodudes on suitsuanduri nõue täidetud.

Kus sisseehitatud tulekahjusignalisatsiooni ei ole, tuleb paigaldada patareitoitel suitsuandur, mille patareid tuleb vahetada kord aastas.

Patareitoitel suitsuandureid on kahte tüüpi: optilised ja ioonsuitsuandurid. Optilise suitsuanduri sees on kamber, milles valgusvihk. Tulekahju korral tungib suits kambrisse ning valgusvihk murdub ja andur

hakkab alarmi andma. Valgusvihi võib katkestada ka tolm, veeaur või andurisse roninud putukas. Sellepärast tuleb andurit regulaarselt hooldada, pühkides sealt tolmu ning paigaldada andur kohta, kus see valeteateid ei annaks. Aurude tõttu ei ole sobivad paigalduskohad andurile vannituba ja köök.

Ioonandur reageerib põlemise korral õhus lenduvatele osakestele. Ka ioonandureid tuleb hooldada. Ioonandur avastab paremini lahtise leegiga põlengukoldeid. Optiline andur on efektiivsem hõõgumisega seotud tulekollete avastamisel, kus tuleb palju suitsu.

Kui koju paigaldada ainult üks andur, soovitame optilist andurit, sest kodus on palju materjale, mis süttides esmalt hõõguvad ning optiline andur avastab sellise tulekahju varem. Kui koju paigaldada mitu suitsuandurit, on parema tulemuse saavutamiseks mõistlik paigaldada erinevatesse ruumidesse erinevat tüüpi andurid.

- Kui kodus on üks suitsuandur, on kõige sobilikum see paigaldada magamistubade vahelisse koridori. Kui kodus on mitu suitsuandurit, panna need magamistubadesse ja elutuppa.
- Kööki ei tasu suitsuandurit paigaldada, toidu valmistamisel hakkab andur valehäiret andma. Valehäireid võivad põhjustada ka veeaur ja ehitustööde tolm.
- Suitsuandur tuleb lakke kinnitada kruvidega. Kleebitud andur võib alla kukkuda ning puruneda. Kruvid ja tüüblid on suitsuanduriga kaasas.
- Suitsuanduri patareid tuleb vahetada keskmiselt üks kord aastas. Andur annab patarei tühjenemisest ka ise märku vaiksete signaalidega.
- Suitsuandurist on kasu ainult siis, kui see on lakke paigaldatud ning patarei on täis.
- Suitsuanduri töökorras olekut saab kontrollida anduril olevat testnuppu vajutades

Sirle Matt
Lääne-Eesti päästekeskus

ARE PÕHIKOOLIST.

Õpilaste vabariiklikust ajalooalaste uurimistööde võistlusest 2008/2009. õ.-a.

Käesoleval õppeaastal korraldas Eesti Ajalooõpetajate Selts ajalooalaste uurimistööde võistlust kümnendat korda. Kõikidel 10 aastal on osa võtnud Are Põhikool, Parksepa Keskkool ja Vastseliina Gümnaasium. Õpetajaid, kes olid 10 aastat juhendanud, oli ka kolm ja neile andis Eesti Ajalooõpetajate Selts klaasmedali.

Tänaseks on õpilaste uurimistööde konkursid jõudnud 22 Euroopa riiki, mis tähendab noorte eurooplaste ajalooalast koostöövõrku. Korraldatavate võistluste läbiviimise eesmärgid on:

- * rahvuslike väärtuste mõtestamine;
- * õpilaste ajaloohuvi süvendamine ja nende silmaringi avardamine;
- * õpilaste iseseisva uurimistööalase tegevuse oskuste arendamine.

2008/2009 õppeaastal oli teemaks „Minu Eesti“. Kokku valmis 139 tööd 191 õpilaselt. Põhikooli astmes oli osalejaid 79, gümnaasiumis 112. Kokkuvõtte tehti Tartus. Õpilaste töid hindas 5-liikmeline žürii, kuhu kuuluvad: Tartu Ülikooli professor, ajaloo didaktika lektor, Eesti vabaõhumuuseumi teadusdirektor, ERM'i projektijuht ja teaduskuraator.

Karina Poolma ajalooalane uurimistöö oli „Lepplaane uudismaa – asunduse lugu: moodsast projektist ääremaaks.“ Selle uurimistööga saavutas Karina vabariigis põhikooliõpilaste arvestuses III koha. See oli ka ainuke maa-põhikool. Teised olid suuremad gümnaasiumid. (Tallinn, Paide, Võru, Pärnu, Kohila). Võitjad pidid 260-le konverentsil osalejale oma tööga esinema ja ühtlasi oli vaja esitada poster. Osalesid kõik maakonnad välja arvatud Valgamaa. Karina uurimistöö vääris presidendi tänukirja ja preemia.

Elve Tamvere

20- aastane SUIGU LASTEAED-ALGKOOL

Suigu algkooli sünd jääb aastasse 1988, mil Eesti ilmutas soovi saada iseseisvaks. Vallavanem Jaanus Männiku ja endise Suigu kolhoosi esimehe Leho Pahl'i arutelust selgus, et Suigu oli üks väheseid koole, mis tol ajal avati. Kooli, siis juba ka lasteaia (1989. a. jaanuarist), algusaastatesse jääb Eesti Vabariigi taasiseseisvumine, mil kardeti, et koolid võivad rünnaku alla sattuda. Lasteaiaõpetaja Aire kirjeldab nüüd juba muigega, kuidas Suigu Lasteaed-Algkooli kaitsmas käidi: "Kui Virve võttis abikaasa julgustuseks endaga kaasa, siis minul olid ainult sukavardad. Instruktsioone ju ei jagatud, mida teha."

Hea on tõdeda, et Suigu algkoolist tuule tiibadesse saanud vilistlased on edasipüüdlikud ja teotahelised.

Algusaastatel tuli kooli ja lasteaeda tööle palju noori inimesi. Nüüdsetest töötajatest olid Virve Lusik ja Ly Merents lasteaed-alkooli sünni juures, üsna pea liitusid Aire Aaspalu ja Ave Kivikas.

Nooruslikku, samas väarikat 20. sünnipäeva pidasime lausa 2 päeva.

21. mail tähistasime Suigu Lasteaed- Algkooli aastapäeva lastega. Kuulasime- vaatasime kontserti, korraldasime rongkäiku, söime õues salatit ja torti.

22.mai sünnipäevapeol olid kohal kunagised maja head hinged Leho Pahl, juhataja Pille Nurk, õpetajad Terje Patto ja Andres Lillemägi, staažikaim juhataja Sirje Mölder. Meeldiv oli kuulda, et endised pedagoogid on oma ametile truuks jäänud ja peavad tööd lastega endiselt parimaks.

Pidulikku aktust ilmestasid laste muusikalised etteasted, Midrimaa luulekava, külaliste sõnavõttud. Ja küllap iga osaleja hingeni jõudsid õpetaja abi Virve Lusik'u südamlilikud sõnad, mis kutsusid enne edasi astumist korraks ka peatuma ja tagasi vaatama.

Sünnipäevale kohaselt söödi torti, tantsiti ansambli Arest saatel ja mängiti seltskondlikke mänge Üllar Meriste eestvedamisel.

Suur tänu Suigu Lasteaed-Algkooli töötajatele, kes kõik peo õnnestumisele kaasa aitasid.

Toimekat ja päikeselist suve!

Anneli Uibu

Suigu LAK-i juhataja

Suigu lasteaed puhkab suvel 29. juunist kuni 2. augustini.

VALLARAHVA TEGEMISTEST ...

Mälukas 2009

Selle aasta algusest saadik on meie vallas kuu viimasel esmaspäeval toimunud mälumängu kolm vóoru. 27. aprillil toimus mälumängusarja 4. vóor ja hooaja pidulik lõpetamine. Kokku osales mälumängus kuus vóistkonda, vóiduka lõpuni pidasid vastu neli vóistkonda. Esikoha saavutas Are Põhikooli esindus Ulame (Tiia Puusild, Marge Mõlder, Leelo Lusik, Urve Hallikma, Anne Niibo). Napilt jäi teiseks perekond Kase vóistkond K.A.R.M.(Aime Kask, Krislyn Kask, Mari Tiisler, Roland Kask) ning Suigu Lasteaed-Algkooli vóprad mälumängurid vóistkonnaga GUUD LAK (Aive Annuste, Aelika Kurgmann, Eveli Kuslap, Kadi Kasemaa, Anneli Uibu, Aire Aaspalu). Kolmanda koha vóäriline oli vóistkond Pählipureja (Vilja Alamaa, Elle Ammussaar, Sirje Pilter, Veronika Heinsoo, Helen Heinsoo, Terje Vósumets).

Täname kõiki, kes mälumängust osa võtsid!

M. Pajo

Móttetalgutel palju häid mótted.

Maikuu esimesel päeval tuli Pärivere klubisse kokku grupp vahvaid inimesi, kes kõik olid tahtmist ning energiat täis, et üheskoos maailma paremaks teha. Huvitavaid ja asjalikke ettepanekuid panime tallele rohkesti.

Üks tore móte, mis móttekojas tekkis vajaks aga juba varsti lahendamist. Nimelt seisavad paljudes peredes ees koolilõpuaktused. Alati on tore vaadata noori inimesi suurte lillesülemitega. Kahjuks pole lõikelilledel pikka eluiga ja nad rändavad üsna pea kompostihunnikusse. Tunduvalt kauem peaks aga vastu üks tilluke puu, mis oleks koolilõpetajale päris kena kingitus ja mille ta saaks oma koduõue või lemmikpaika istutada.

Móttetalgute mótte toob teieni Vilja Alamaa

Elteade suvisele ekskursioonile.

Suvi on varsti käes ja aeg on mõtlema hakata traditsioonilisele ekskursioonile Eestimaa kaunitesse paikadesse. Kuna olete mulle korduvalt teinud ettepanekuid sõita Setomaale, siis 14. augustil me sinna suundumegi. Reis on pikk ning seekord teeme erandi ja võtame ette kahepäevase ekskursiooni. Ööbime kaunis Värskas, sel suvel avatavas uhiuues pansionaadis, kus saame puhata 2-3 toalistes tubades (koos duši ja WCga). Hinna sees on ka hommikusöök ja kümbalus Värskas SPAs! Koju tagasi tuleme läbi Haanja, kus külastame Suurt Munamäge (kõik saavad tippu, sest tornis ka lift). Plaanis on käia ka mitmetes kaunites iluaedades.

Kuna läbirääkimised alles käivad, siis täpsem infot selgub edaspidi. Kinnitan Teile, et reis tuleb väga põnev ja imeodav - sõiduraha koos ööbimisega on orienteeruvalt 450 krooni.

Ilusat kevadet ja jõudu aiahuvilistele !

Vilja Alamaa

Valla eelolevate ürituste kalender

27-28.mai	Suigu LAK lehekeste rühma ekskursioon Tori hobusekasvatuse ja ööbimine lasteaias.
29. mai R.	Are PK Tutipidu Suigu LAK kell 18.00 lasteaia ja 4. kl. lõpupidu
30.mai L.	Are pargis kell 13.00 Are valla V laulu- ja tantsupidu (vt. esileht)
1. juuni E.	Are PK 1. ja 2. kl. õhtu koolis koos vanematega 4.kl. Pärnus Raamatukogus ja rannas „Elujooksu“ avamisel.
1.- 2. juuni	Suigu LAK ekskursioonil Lahemaal
2. juuni T.	Are PK muinsuskaitse talgutel Künnametsas 1. ja 2.kl. matkal
3. juuni K.	Are PK õppeaasta viimane koolipäev Päriveri klubis kell 10.00 Vallavanema vastuvõtt Are valla koolide tublimatele
4. juuni N.	Are PK lõpueksam Eesti keeles
7. juuni P.	Päriveri klubis kell 12.00 „Lapsed õue - pidu ootab“ (Vt. teadetest)
8. juuni E.	Are PK õpetajad ekskursioonil Lõuna-Eestis
11.juuni N.	Are PK matemaatika lõpueksam.
15. juuni E.	Are PK valikeksam (keemia, bioloogia, ühiskonnaõpetus, inglise keel)
17. juuni K.	Are PK kell 18.00 lõpuaktus
23. juuni T.	Are pargis kell 20.00 JAANIPÄEVA PIDU. Kavas rahvalikud spordivõistlused. Kell 21.00 meelelahutusprogramm Tootsi rahvatantsurühmalt „Kanarbik“ Kell 22.00 tantsumuusikat ansamblilt „JNGLE“. Jaanitule süütamine. Töötavad puhvetid.

Uut teadusmaailmast

Tavaliselt laps nutab kui ta elu on. Kui ei nuta, siis hakkab nutma.

Kui imik on sündinud surnult pannakse imik vee vanni. Kui imik tuleb vee vannis vee peale on ta sündinud hinganud vähemalt ühe korra. Ja see võib täitsa arstide süü olla.

Hingamis teid on inimesel põhiliselt kaks. Alumine ja ülemine.

Kui kopsu tükk jääb vee peale, siis saavad arstid teada tunnet olla kohtu haamri all.

Kui laps on sündides surnud, siis lõigatakse tal kops välja. Kui ei ole, siis vist ei lõigata. Rohkem ei tea.

Kui inimene seedib, siis 60% verest voolab välja.

Pärasoole ülesanne on kõrdile vesi peale tõmmata.

Magu on nii suur, et sinna pista või pea sisse.

Söögitoru on tugev, ta peab vastu isegi jäätise survele.

Maos on hape, mis lagundab igasuguseid asju – näiteks kui neelad kogemata alla viietollise naela, siis see läheb kohe rooste.

Pimesoole ülesandeks on kirsikive korjata.

... aga kui girurkid soolika valesti kokku õmplevad, siis läheпки toit otse pärasoolde ja siis sööb hape päraka ära.

Pärast sööki tuleb söögikaru.

Muidu on see pikkus 7 meetrit, aga mul on pikem.

Siis pigistatakse toit kokku ja lastakse varrena välja.

Jämesooles see õige toit ongi!

Hingamisteede organid on toru ja põis.

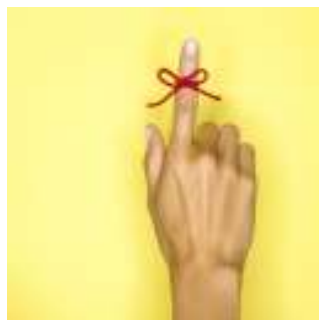
Inimesel on kõris häälevurred.

Allikas: Internet

TEATED

Are vallas kasutusel olevad olulised telefoninumbriid:

Vallavanem Jaanus Männik	- 44 518 68 ; 51 22 321	vallavanem@arevald.ee
Abivallavanem Lauri Luur	- 44 518 62 ; 52 59752	abivallavanem@arevald.ee
Vallasekretär Aino Vaarmaa	- 44 518 60	vallasekretar@arevald.ee
Maanõunik Signe Rõngas	- 44 518 75 ; 52 53 189	maanounik@arevald.ee
Sotsiaalnõunik Kaja Rebane	- 44 518 76 ; 53 339 477	sotsiaalnounik@arevald.ee
Sotsiaaltöötaja Heli Tõrva	- 44 518 76 ; 52 93 053	sotsiaaltootaja@arevald.ee
Pearaamatupidaja Helgi Kallaste	- 44 518 78	pearaamatupidaja@arevald.ee
Sekretär-asjaajaja Terje Võsumets	- 44 518 61 ; 52 69 732	sekretar@arevald.ee
Päriveri klubi juhataja Sirje Pilter	- 44 518 66 ; 51 702 82	areklubi@hotmail.ee
Are raamatukogu juhataja Malle Pajo	- 44 518 65	are@pkr.ee
Suigu raamatukogu juhataja Eveli Kuslap	- 44 63 494	suigu@pkr.ee
Spordiinstruktor Rein Semenov	- 51 52 534	rein21@hotmail.ee
Konstaabel Valdu Kaljur	- 51 185 20	
Bussijuht Ants Tugedam	- 53 485 121	
Bussijuht Ranno Aassalu	- 53 481 544	
OÜ Are Vesi juhatusesimees Kert Alamaa		
Rikked, tellimised, info, teated	- 44 518 64; 529 8849	arevesi@hotmail.ee

Maniküür 75.-
(maniküür, massaaž, lakk)
Lakkimine 25.-
Pediküür 150.-
(pediküür, massaaž, lakk)
Pediküür koorimisega 175.-
(koorimine, pediküür,
massaaž, lakk)
Lakkimine 25.-
Kulmude värvimine 35.-
Ripsmete värvimine 35.-
Ripsmed kulmud koos 50.-
Nüüd ka depilatsioon
25.- kuni 100.-

Tel. 56 933 906 ANDRA

Are valla aukodaniku valimisest.

Are vallavolikogu kuulutab välja 2009. aasta Are Valla Aukodaniku valimiseks kandidaatide ülesseadmise.

Are Valla Aukodaniku nimetus antakse vallapoolse erilise austusavaldusena üksikisikule, kelle töö, tegevus ja isiklik eeskuju majanduse-, kultuuri-, hariduse-, spordi-, sotsiaal- või mõnes muus valdkonnas on pikema perioodi vältel silma paistnud erilise tulemuslikkusega ja kes on mõjutanud oluliselt Are valla arengut.

Korrektne ja nõuetekohane taotlus koos põhjendusega, millest selgub, milliste konkreetsete teenete eest isik aukodaniku kandidaadiks üles seatakse, esitatakse valla kantseleisse märgusõna "Valla aukodanik" all hiljemalt 8. juuniks kell 16.00. Hiljem saabunud ettepanekuid ei arvestata.

Head vallakodanikud!

Kutsun Teid üles aktiivselt osalema Valla aukodaniku valimisele kandidaatide esitamisel, sest inimesi, kes seda nimetust väärisksid, leidub meil kindlasti.

Volikogu esimees Vilja Alamaa

PLASTO
AKNAD • UKSED
www.plasto.ee

Kevadised sooduspakkumised Plastolt!

Hea Are valla elanik,
AS Plasto esindaja tuleb Are valda 06.06.2009.
Mõõtmine ja konsultatsioon tasuta!

Registreerimine:
• tel 4420136 • 53441721
• parnu@plasto.ee
(registreerimine lõpeb päev enne esindaja tulemist)

AS PLASTO - Kõmmerlingi aadressindaja Eestis

Garantii akendele 5 aastat

Tellijatele akende transport Are valda tasuta!

Green Line

Juunis töötab Are vallas õpilasmaleva rühm.

Tehakse heakorrastustöid valla territooriumil.

Juhendab õp. M. Mölder

DECORPINE OÜ saab maha ja koristab ära Teie võsa
TASUTA!!!

Info: +372 556 26 53 ja +372 440 007

7. juunil kell 12.00 toimub Pärivere klubi õues lastekaitsepäevale pühendatud pereüritus „Lapsed õue – pidu ootab!“

- *batuut
- *beebidisko
- *joonistamine teemal „Mina ja minu lemmikud“
- *joonistamine T-särkidele või muudele riideesemetele (vajalik soovitud riided emadel kaasa võtta)
- *erinevad võistlusmängud ja tegevused
- *poniga ratsutamine (pilet 10 kr)
- *jalgrataste vigursõit (vajalik kaasa võtta jalgrattad)

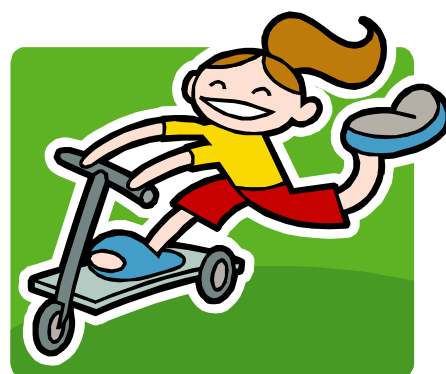
Lastega koos mängima on kutsutud mitmeid üllatuskülalisi. Võistluste võitjatele auhinnad.

Peo lõpus sööme koos maasikatorti.

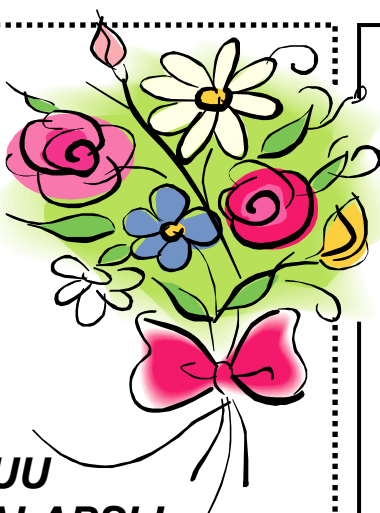
Vihmase ilma korral toimub üritus klubis.

Ilma lasteta ei saa pidu toimuda, seepärast ootame teid kõikidest Are valla küladest.

Korraldajad Are Naisselts Hoolivad Südamed ja Pärivere klubi

LÜKKA ÕHTUL AKEN LAHTI,
ËT SAAKS TUPPA TULLA TUULT.
TUUL TOOB SULLE TERVITUSI,
ÕNNESOOVE MEIE POOLT!

ÕNNITLEME JUUNIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI !

02.06 HEINAR VIIGILEHT
03.06 REIN TUIISK
09.06 LINDA UUSTALU
09.06 KALEV TALI
10.06 HELMA AASPALU
10.06 HELJU SINISALU
15.06 ANNE VIITMAA
15.06 ENN PÕLDSAAR
15.06 AIRI MADISSOON
21.06 REET ARENBERG
23.06 MARJU ERM
30.06 JUHAN ALAMAA

55.a. Suigu küla
50.a. Suigu küla
77.a. Murru küla
72.a. Suigu küla
88.a. Suigu küla
83.a. Are alevik
73.a. Pärivere küla
55.a. Are alevik
50.a. Eavere küla
50.a. Suigu küla
65.a. Murru küla
60.a. Niidu küla

NB! Meil on rõõm avaldada vallalehes juubelid alates 50st ja kõik sünnipäevad alates 70st.

KES SOOVIB, ET TEMA SÜNNIPÄEVA LEHES EI AVALDATA; PALUN ANDA SELLEST TEADA VALLA SEKRETÄRILE tööpäeviti tel. 44 518 61

*Maailmas palju Su tarvis
on uut ja imelist.
Maailmal väga on tarvis,
last Sinu nimelist.*

28. aprillil on Pärivere
külas
Liili Luurile ja Hannes
Kangorile sündinud
väike tüdruk
LIISA-MARIE KANGOR

ÕNNITLEME!

Suvi tungib mürinal uksest ja aknast sisse.
Koolilõpp ja suvepuhkus on käega katsuda.
Jagage oma suvemuljeid ja tegemisi ka vallalehe lugejatega.
Järgmise lehe jaoks ootan materjale 19. juuniks.

Kaunist koolilõppu kõigile!

Toimetaja

Lehe toimetaja: Leelo Lusik
Tel. 5142621; 44 63 596
Oja 4 Are vald,
Pärnumaa 87 301